ADMINISTRAREA MASEI SUCCESORALE

Lilia CHIRTOACĂ
CZU: 347.961:347.65 chirtoacal@gmail.com

Esenţa administrării masei succesorale este de a asigura buna gestionare a masei succesorale până la partaj, în sensul de a exclude prejudicierea moștenitorilor, protejarea intereselor moștenitorilor minori, gestionarea eficientă a masei succesorale valoroase, cu active și pasive, care ar necesita timp îndelungat. Din aceste considerente, administrarea se poate dispune nu doar când sunt pasive, dar și în oricare alte cazuri, în funcție de circumstanțele dosarului succesoral sau complexitatea problemelor privind administrarea masei succesorale, asigurând astfel, până la partaj buna gestionare de către un profesionist.

Întrucât moştenitorul administrează masa succesorală, atât în interes propriu, cât şi în interesul creditorilor succesorali şi al legatarilor, el va răspunde ca administrator, dacă nu manifestă diligenţa pe care o depune în administrarea patrimoniului propriu, asemănător unui mandatar sau depozitar gratuit şi dacă, după ce a fost pus în întârziere, nu a prezentat darea de seamă despre administrarea întreprinsă. Prin urmare, moştenitorul răspunde de administrarea bunurilor existente, dar nu şi pentru fructificarea lor (de ex., cultivarea sau arendarea terenului agricol, transmiterea în locaţiune a bunului imobil etc. [1, p.447-448].

Efectul administrării masei succesorale este limitarea răspunderii moştenitorului pentru obligaţiile masei succesorale. Prin urmare, în temeiul art.2430 alin. (1) Codul civil răspunderea moştenitorului pentru obligaţiile masei succesorale se limitează la activul masei succesorale şi nu se extinde asupra patrimoniului pe care îl are în afara cotei succesorale ce îi revine, dacă se dispune administrarea masei succesorale în scopul satisfacerii creditorilor.

Administrarea masei succesorale presupune atât acte de administrare (de ex., plata datoriilor succesorale), cu aplicarea dispoziţiilor privind proprietatea comună, cât şi acte de dispoziție cu privire la anumite bunuri, cu respectarea la înstrăinare a dispoziţiilor legale în acest sens (de ex., administratorul are dreptul de a dispune de bunurile din masa succesorală, şi să asigure, din contul masei succesorale,

executarea obligaţiilor masei succesorale indiferent de rangul lor de prioritate, în temeiul art.2440 alin.(1) Cod civil).

În general, acţiunile privind administrarea masei succesorale sunt variate, deoarece depind de circumstanțele dosarului succesoral. Dar ceea ce putem afirma cu certitudine este că administrarea masei succesorale nu înseamnă, de exemplu, inițierea unei afaceri, dar continuarea acesteia, în sensul bunei gestionări pentru a evita pierderile financiare.

***Administrarea comună a masei succesorale*.** În temeiul art.2492 Cod civil administrarea masei succesorale revine în comun moștenitorilor. Fiecare comoștenitor este obligat față de ceilalţi să participe la măsurile necesare pentru administrarea corespunzătoare. Fiecare comoștenitor, fără încuviinţarea celorlalți comoștenitori, poate lua măsurile necesare pentru conservarea bunurilor.

În cazul administrării comune fiecărui comoștenitor i se cuvine o parte din fructe proporțional cotei sale, de exemplu, pentru transmiterea în locaţiune. De asemenea, fiecare comoștenitor este în drept să folosească bunul comun, astfel încât să nu prejudicieze folosirea acestuia de ceilalți comoștenitori.

Potrivit dispoziţiilor art.1950 Cod civil fiecare comoștenitor este obligat față de ceilalți comoştenitori să suporte sarcinile bunului comun, precum și cheltielile de conservare, de administrare și de folosință comună, în funcție de cota-parte a sa.

Partajul fructelor nu intervine înainte de partajul masei succesorale, iar dacă partajul masei succesorale este exclus pentru o perioadă care depășește 1 an, fiecare comoștenitor poate cere partajarea câștigului net la sfârşitul fiecărui an (art.2492 alin.(2) Cod civil).

Competenţa de a dispune, revoca administrarea masei succesorale. Administrarea masei succesorale se dispune de către notarul care desfăşoară procedura succesorală fie la cererea moştenitorului, chiar şi înainte de acceptarea moştenirii, fie la cererea creditorului masei succesorale, care trebuie să justificice interesul, de exemplu, dacă există motive să se creadă că, în urma comportamentului unui moştenitor se periclitează satisfacerea creanţelor tuturor creditorilor masei succesorale din contul masei succesorale. Cererea privind dispunerea administrării masei succesorale nu mai poate fi înaintată, fiind exclusă,

după data partajului masei succesorale sau dacă au trecut 2 ani de la acceptarea moştenirii de către cel puţin un moştenitor.

În temeiul art.2436 alin. (4) Cod civil poate fi desemnat administrator al masei succesorale doar administratorul autorizat în condiţiile legii, dar dispunerea administrării masei succesorale poate fi refuzată de notar dacă se constată că cheltuielile sunt disproportionat de mari în raport cu valoarea masei succesorale (art.2437 Cod civil).

Toate măsurile de conservare ori de administrare luate de notar se vor comunica moştenitorilor, legatarilor, dacă este cazul, executorilor testamentari.

Administratorul masei asigură notarea instituirii administrării masei succesorale în registrele de publicitate a drepturilor care vizează bunurile masei succesorale. Iar din momentul instituirii administrării masei succesorale, moştenitorului şi, dacă există, executorului testamentar i se suspendă dreptul de a administra masa succesorală şi de a dispune de aceasta.

Încetarea administrării masei succesorale. În temeiul art.2443 alin. (1) Cod civil administrarea masei succesorale încetează odată cu intentarea procesului de insolvabilitate a masei succesorale. Iar în cazul în care cheltielile depășesc valoarea masei succesorale, administrarea masei succesorale poate fi revocată de notar.

Dispoziţii testamentare privind administrarea masei succesorale. Dispoziţii privind administrarea masei succesorale pot fi incluse şi în cuprinsul unui testament prin desemnarea unei sau mai multor persoane care să asigure executarea ultimei voinţe a testatorului. Astfel, testatorul recurge la instituirea de executor testamentar pentru a-i degreva pe moştenitorii legali/testamentari de această sarcină şi în cazurile în care apreciază că moştenitorii nu ar vrea sau nu ar putea să îndeplinească dispoziţiile testamentare [2, p.540]. Testatorul poate stabili prin testament drepturile şi obligaţiile executorului testamentar, modalităţile de transmitere a legatelor, modalităţile de lichidare a pasivului succesoral şi alte detalii relevante privind executarea ultimei sale voinţe.

În încheiere menţionăm că, deşi în mod prioritar responsabilitatea administrării masei succesorale revine moştenitorilor, notarul de asemenea are responsabilitatea de a asigura desfăşurarea corectă a

întregii proceduri succesorale, în cadrul căreia inclusiv administrarea masei succesorale are importanța sa practică dovedită.

Referinţe:

1. DEAK, F. *Tratat de drept succesoral*. Ediţia a II-a actualizată şi completată. Bucureşti: Universul juridic, 2002. 544 p. ISBN 973-85248-9-X.
2. BĂRBIERU, N., MACOVEI, C. *Activitatea notarială: de la teorie la practică.* Bucureşti: Universul juridic, 2018. 1081 p. ISBN 978-606-39-0021-1.